

Národní umělec Václav Špála: Podobizna chlapce, detail (Z výstavy figurální

ANKETA S MLADÝMI VÝ

V minulých číslech Výtvarné práce otevřeli jsme diskusní tribunu k otázkám současné výtvarné kritiky a zároveň k problémům tvůrčí praxe. Redakční článek, nazvaný «Kritika kritiky» zabýval se v některých svých bodech zvláště přítomnou situací výtvarného dorostu v souvislosti s řadou nedávných výstav, jež chtěly v nej-různějších podobách představit naší veřejnosti jeho snahy, směřování a cíle. Redakce bude pokračovat v uveřejňování příspěvků, jež zaujmají stanovisko k dnešním podobám naší mladé malby, plastiky, grafiky, architektury i oborů užitých. Aby čtenáři získali alespoň částečný přehled na poli, na němž se hraní názory skupin i jednotlivců, zároveň konkrétní podklady k další diskusi, vypisujeme anketu s mladými výtvarníky, jimž

předkládáme následující otázky se žádostí, aby se k nim vyjádřili.

1. Jak se ti v dnešní situaci jeví podíl současného výtvarného umění na našem životním stylu (nejen s hlediska malby, grafiky, sochařství, ale i všech disciplín užitého umění a architektury). Zda s hlediska tvé výtvarné specialisace a tvých vlastních zkušeností plní tvá práce funkci, kterou sis představoval?

2. Jak se díváš na otázku modernosti a vztahu k tradici?

3. Jaké výstavy by sis přál, aby byly uspořádány? Co považuješ z poslední doby za kladné zjevy v našem výtvarném životě a co za zjevy záporné?

Těmito dotazy není pochopitelně určen jediný

VLADIMÍR VAŠIČEK

K vaší anketě ke třem zásadním otázkám bych řekl asi toto:

1. Porozumět dnešní situaci a tomu, jak se jeví podíl současného výtvarného umění na našem životním stylu, předpokládá chápat skutečnost, rozumět prostředí, lidem a sobě nejen po stránce fyziologické, ale i psychologické.

Podle mého názoru důvodem převládajícího záporného vztahu dnešní společnosti k umění a k jiným duchovním hodnotám je časté zpo-urchnění, z pohodlnění, rychlé střídání dojmů, nedostatek intelektuální a mravní ukázněnosti, neinformovanost a touha po snadném dosažení materiálního požitku. Pozornost je poutána tím, co se nejvíce trpytí a co zaujme zrak. Toto umožnilo převahu kýče.

Kvantitativní hlediska již předem nutí výtvarníka využívat už hotových zkušeností v zájmu rychlého a bezpečného uspokojení požadavků ve všech disciplínách výtvarného i užitého umění. Experiment a snaha po novosti, která nás vytrhuje z dřívějšího způsobu jednání a výtvarného projevu, vede samozřejmě k nejistotám, které se dočasně projevují jako neupotřebitelné. To způsobuje strach z této cesty u výtvarných pracovníků a také nedůvěru a neporozumění se strany společnosti — objednavatele. Z toho pak plynou jistě existenční svízele pro toho, kdo neposlouží.

2. Každá doba má svoji estetiku, také naše do-

ba ji má, ovšem její výklad je možný jedině na dílech těch jedinců, kteří se nejuvýrazněji projevuji. Umělec má být ze své doby. Úkolem estetiky (jako vědy) a kritiky je vysvětlovat to, co bylo vytvořeno, a umělci mají svým dílem prvně a nově řešit různé problémy a vztahy individuálního prožití a poznání, což může ovlivnit i další společenský názor. Tradici třeba chápat jako souvislost minulosti s přítomností.

3. Z toho vyplývá odpověď na třetí otázku. Je potřebné, aby byly umožněny minimální podmínky pro práci a svobodnou konfrontaci výsledků i té kategorii výtvarníků, která se snaží jít po cestách nových, jinak se situace celková nezlepší a žádné napsané stanoviny neprobudí v život tvůrčí snažení a jeho postupné sblížení s lidmi (a naopak).

Výstavy jednotlivců, které zatím letos proběhly, zdánlivě vyvolaly dojem zvýšené aktivisace současné tvorby, a zatím to byly ukázky prací, které vznikly za poslední léta souběžně s oficiálním stylem. Zůstává stále otázka, jaká je situace teď a jak dále. Pokud pozoruji změnu v této situaci, děje se to za cenu deserce jednotlivců z tíživého životního stylu k pohodlnějšímu obětováním dosavadního postoje. Je potřebné uskutečnit výstavu současné výtvarné aktivity (podle volného výběru). Zpřístupněním informací o cizí tvorbě (výtvarné festivaly atd.), zahraničními výstavami u nás, studijními cestami atd. orientovat se ve světové tvorbě.

Požadavkem Fondu předkládat k nabídce »prodejné« exponáty, to jest už předem konvenční výtvořky, se to nevyřeší. To je situace, která pokračuje do nekonečna a pro nové snažení to neznamena nic.

Je také přirozené, že každý není z rodu experimentátorů a že jsou nutně i jiné formy přístupu k věci. Avšak nynější jednostrannost je zřejmá a nespravedlivá.